

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw
Osób Niepełnosprawnych
Dyrektor
Monika Rusin

dot. BON-VII.054.1.2024
Warszawa/ elektroniczny znacznik czasu

Pan
Sebastian Adamowicz

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na petycję z dnia 24 listopada 2024 r. w sprawie dodania w art. 4a ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na końcu przepisu wyrazów "uwzględniając aktualną wiedzę medyczną", Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych - działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) - uprzejmie przedstawia, co następuje.

Przepis art. 4a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.) wskazuje na odrębne kryteria ustalania stanu niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia, uwzględniające fakt, że osoby te nie mogą jeszcze wykonywać pracy, a ich potrzeby w zakresie opieki są zwiększone w porównaniu z potrzebami osób dorosłych, niezależnie od stanu niepełnosprawności.

Osoba, która nie ukończyła 16 lat, może zostać zaliczona do osób niepełnosprawnych, jeśli przewidywany czas trwania naruszenia jej sprawności wynosi więcej niż 12 miesięcy, a przyczyną takiego naruszenia jest wada wrodzona, długotrwała choroba lub uszkodzenie organizmu. Dodatkowo wymagane jest, by powyższe czynniki powodowały konieczność całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Szczegółowe kryteria oceny niepełnosprawności osób w wieku do 16. roku życia zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. poz. 162, z późn. zm.). Zgodnie z upoważnieniem ustawowym rozporządzenie jest wydawane w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia.

Kryteria oceny, określone w przedmiotowym rozporządzeniu uwzględniają aspekt medyczny: przewidywany okres trwania upośledzenia stanu zdrowia z powodu stanów chorobowych, o których mowa w rozporządzeniu przekraczający 12 miesięcy, niezdolność do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie z otoczeniem, powodującą konieczność zapewnienia stałej opieki lub pomocy, w sposób przewyższający zakres opieki nad zdrowym dzieckiem w danym wieku, albo znaczne zaburzenia funkcjonowania organizmu, wymagającego systematycznych i częstych zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych w domu i poza domem. W kolejnych przepisach rozporządzenia uwzględnia się stany chorobowe, które uzasadniają konieczność stałej opieki lub pomocy dziecku, rodzaj i przebieg procesu chorobowego oraz jego wpływ na stan czynnościowy organizmu, sprawność fizyczną i psychiczną dziecka, stopień jego przystosowania do skutków choroby lub naruszenia sprawności organizmu a także możliwość poprawy stanu funkcjonalnego pod wpływem leczenia i rehabilitacji.

W związku z powyższym, biorąc pod uwagę zastosowanie powyższych kryteriów, aktualna wiedza medyczna ma zastosowanie w ocenie niepełnosprawności osób w wieku do 16 roku życia.

Zgodnie z wymogami zasad techniki prawodawczej w przepisach upoważniających do wydania rozporządzenia powinny znaleźć się wytyczne dotyczące treści rozporządzenia, jednak nie jest to zasada bezwzględna. W wielu aktach prawnych upoważnienia do wydania aktu wykonawczego nie zawierają wytycznych. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie w orzeczeniach podkreślał, że wytyczne nie muszą być zamieszczone bezpośrednio w przepisie formułującym upoważnienie do wydania rozporządzenia. Mogą one być zawarte w innych przepisach ustawy. Zasada jednolitości ustawy jako aktu normatywnego pozwala bowiem na zrekonstruowanie wytycznych także z innych przepisów ustawy (wyroki TK z: 28 listopada 2005 r., sygn. K 22/05, OTK ZU nr 10/A/2005, poz. 118; 29 maja 2002 r., sygn. P 1/01, OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 36).

Z obowiązujących przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w szczególności z art. 4a ust. 1, można zrekonstruować wskazówki dotyczące wytycznych do wydania rozporządzenia. W związku z powyższym w ocenie Biura Pełnomocnika dodanie zaproponowanych w petycji wyrazów "uwzględniając aktualną wiedzę medyczną" nie jest zasadne.

Z wyrazami szacunku

Monika Rusin
Dyrektor
Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/